

Äldre- och omsorgsnämnden, Tyresö den 26 augusti 2024

SÄRSKILT YTTRANDE

§ 63 Lokalbehovsanalys för äldre- och omsorgsnämnden

Centerpartiet valde vid Äldre- och omsorgsnämndens sammanträde den 26 augusti 2024 att inte delta i beslutet om lokalbehov för verksamheten på längre sikt. Förvaltningens underlag är utmärkt men det krävs också politiska överväganden för att frågan om det framtida lokalbehovet med hög grad av realism ska kunna vägas in vid kommunala investeringar. Det underlag som förvaltningen presenterade innehåller en genomgång av de väsentliga faktorer som behöver beaktas för att en framskrivning av lokalbehovet ska kunna göras. Sammantaget rör det sig om faktorer som tillsammans medför stor osäkerhet om det framtida lokalbehovet.

Enligt Centerpartiet borde den stora osäkerheten leda till en politisk beredskap för olika handlingsalternativ vad gäller den fortsatta utbyggnaden, särskilt, av lokaler för särskilt boende (SÄBO).

Förvaltningens underlag visar att den historiska utvecklingen av behovet av SÄBO inte helt förklaras av antalet individer i befolkningen. Behovet har inte ökat parallellt med antalet individer i relevanta åldersgrupper. En slutsats av det är att en investeringstakt som bygger enbart på det ökande antalet äldre skulle kunna leda till överinvesteringar med kapitalförstöring som resultat.

Det finns alltså andra viktiga påverkande faktorer. En faktor som analytiskt kan isoleras är det som brukar sammanfattas som hälso- och funktionsfaktorer. Äldre har blivit friskare och har fått bättre funktionsförmåga. I den mån denna utveckling fortsätter kan man förvänta sig ett minskat behov av SÄBO för äldre i givna åldersgrupper.

Förvaltningen presenterar i sitt underlag också räkneexempel som illustrerar betydelsen av en fortsatt förbättring av hälsa och funktionsförmåga.

Hemtjänst är ett alternativ till SÄBO. Hemtjänst ges med fördel upp till en nivå då behoven blir så stora att det inte längre är försvarbart, för kommunen och/eller brukaren, att omsorgen ges på det sättet. Det blir då rimligt att omsorgen ges i SÄBO. Man kan tala om att det finns en brytpunkt där kvarboende inte längre är försvarbart. Förutom den enskildes hälsa och funktionsförmåga är bostaden och hemtjänstens produkt och organisering av betydelse för var brytpunkten ligger.

Brytpunkten för hemtjänst bestäms således av möjligheter för den äldre att anpassa sitt boende. Det kan handla om flytt till mellanformer, som trygghetsboende, eller anpassningar av den redan befintliga bostaden.

SÄBO motiveras organisatoriskt och ekonomiskt av de stora behov omsorgstagarna har. Man kan säga att behoven är sådana att det krävs intensitet och kontinuitet i omsorgen. Förutom ändamålsenliga lokaler är fysisk närhet med en betydande personaltäthet nödvändig. I kommunen finns det politisk enighet om en vidare satsning på så kallad välfärdsteknik. Denna torde främst handla om olika tekniska lösningar för att underlätta omsorgsarbetet. Informationstekniska lösningar kan särskilt ha betydelse för hur service och omsorg inom hemtjänsten kan ges. Den utvecklingen torde förflytta den brytpunkt då flytt till SÄBO blir aktuell.

Möjlighet till kvarboende har varit en ledstjärna för äldrepolitiken under lång tid. Det är Centerpartiets uppfattning att vi också fortsättningsvis ska låta denna stjärna leda oss. Vid alla bostadsinvesteringar bör därför hänsyn tas till möjligheterna till boende med funktionsnedsättning och förutsättningarna för att ge service beaktas.

Det finns fler faktorer än de ovan nämnda som påverkar det framtida behovet av lokaler inom äldreomsorgen. De nämnda hör sannolikt till de viktigare.

Det framtida behovet av lokaler inom äldreomsorgen beror både på faktorer som inte kan påverkas av den samlade politikens utformning och på de som kan påverkas av politiken. Sammantaget är det Centerpartiets uppfattning att det framtida behovet av lokaler inom främst äldreomsorgen bör analyseras med hänsyn till sådana osäkerheter, inte minst de vi nämnt ovan. Det bör, i vart fall, stå klart att befolkningsprognoser är långt ifrån tillräckliga som grund.

För Centerpartiet i Tyresö

Tom Nilstierna

Gruppledare i äldre- och omsorgsnämnden